

FINANSDEPARTEMENTET

Arbeidet med bærekraftig utvikling

*Læring for bærekraft
Konferanse i regi av
Voksenopplæringsforbundet
Voksenåsen 19. oktober 2006*

Statssekretær Roger Schjerva, Finansdepartementet

Regjeringen vil lage en oppdatert nasjonal strategi for bærekraftig utvikling

- Nasjonal strategi for bærekraftig utvikling i 2002 forut for FN-toppmøtet i Johannesburg
- Nasjonal handlingsplan i Nasjonalbudsjettet 2004. Oppfølging i budsjettene for 2005 og 2006.
- Regjeringen vil presentere en oppdatert nasjonal strategi i Nasjonalbudsjettet 2008, med høstens budsjett som mellomstasjon. Strategien skal følges opp i nasjonalbudsjett og ulike meldinger
- Det er blitt lagt opp til en inkluderende prosess med internetthøring og mange konsultasjoner.
- Regjeringen har bedt Sverige gå gjennom det vi gjør, og vi søker også å få med et utviklingsland på gjennomgangen på utvalgte områder.

Regjeringens prinsipper i arbeidet med bærekraftig utvikling

- Rettferdig fordeling
- Internasjonal solidaritet
- Føre-var-prinsippet
- Prinsippet om at forurenseren betaler
- Felles innsats

Bærekraftig utvikling – solidaritet og miljømessig forsvarlig økonomisk utvikling

- Brundtland-kommisjonen (1987):
  - ”En bærekraftig utvikling skal ivareta den nåværende generasjons behov uten å ødelegge mulighetene for kommende generasjoner til å tilfredsstille sine behov.”
- Bærekraftig utvikling dreier seg om solidaritet
  - - på tvers av tid og generasjoner
  - - med fattige land og folkegrupper
- FN: Hovedutfordringer er knyttet til internasjonal fattigdom og miljøproblemer
- Fokuset er på å hindre irreversible endringer – sentrale miljøutfordringer er klima, biologisk mangfold og miljøgifter

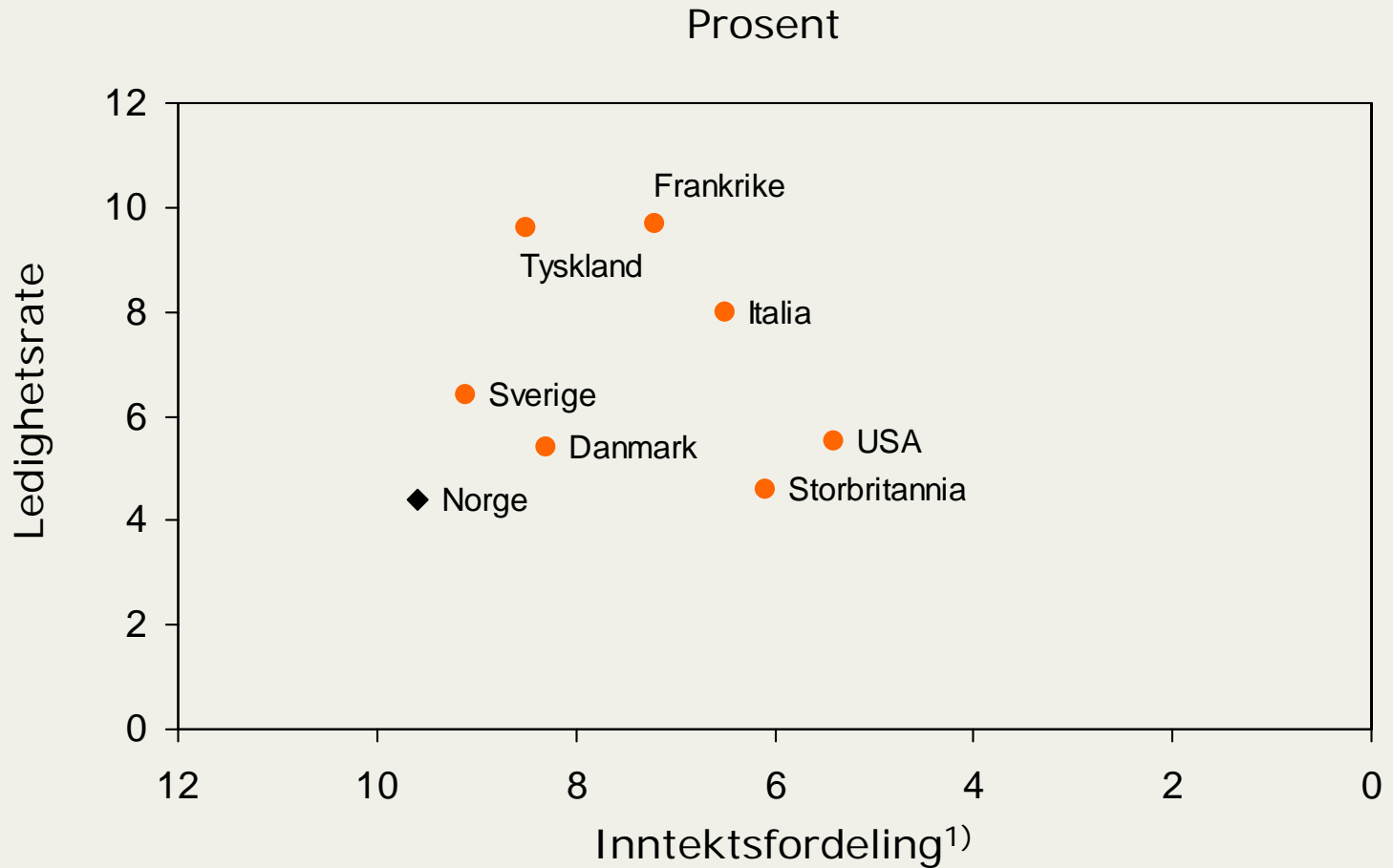
Politikkområdene i strategien

- Internasjonalt samarbeid for bærekraftig utvikling og bekjempelse av fattigdom
- Klima, ozonlaget og langtransporterte luftforurensinger
- Biologisk mangfold og kulturminner
- Naturressurser
- Helse- og miljøfarlige kjemikalier
- Bærekraftig økonomisk og sosial utvikling
- Samiske perspektiver i miljø- og ressursforvaltning

Human Development Indicators	Global Competitiveness	Tid (målt i år fra lansering av produkt til take-off, Europa	BNP pr innbygger
Norge Island Australia Luxemburg Kanada Sverige Sveits Irland Belgia USA	Finland USA Sverige Danmark Taiwan Singapore Island Sveits Norge Australia	1. Danmark (3,8) 2. Norge (4,0) 3. Sverige (4,3) 4. Finland (4,6) 5. Irland (4,8) 10. Tyskland (6,4) 11. Italia (6,7) 13. Frankrike (7,4) 14. Storbrit. (8,5)	Luxemburg Norge Sveits Danmark Irland USA Island Japan Sverige Nederland

Kilder: United Nations Development Program: Human Development Report 2005 World Economic Forum. Global Competitiveness Report 2005-2006. Marketing Science Vol. 22 2003

Lav arbeidsledighet og jevn inntektsfordeling

- 1) Inntektsfordelingen er her representert ved andel av samlet inntekt eller forbruk blant de 20 pst. med lavest nivå. Kilde: OECD og UNDP.

Fire europeiske modeller

		EFFICIENCY	
		<i>Low</i>	<i>High</i>
EQUITY	<i>High</i>	Continental	Nordics
	<i>Low</i>	Mediterraneans	Anglo-Saxons

Indikatorer etter temaområde

Internasjonalt samarbeid for bærekraftig utvikling og bekjempelse av fattigdom:

1. Offisiell norsk bistand som andel av BNI
2. Import fra afrikanske land og MUL i Afrika

Klima, ozonlaget og langtransporterte luftforurensinger:

3. Norske utslipp av klimagasser
4. Andel av Norges areal der tålegrensen for forsuring er overskredet

Biologisk mangfold og kulturminner:

5. Bestandsutviklingen av hekkende fugl på land
6. Vannsystemer med god eller svært god økologisk status, ferskvann
7. Vannsystemer med god eller svært god økologisk status, kystvann
8. Tilstandsgraden i fredete bygg (under utvikling)

Indikatorer etter temaområde forts.

Naturressurser:

9. Samlet energibruk pr enhet BNP
10. Gytebestandens størrelse i forhold til gytebestandens føre var grenseverdi for norsk-arktisk torsk
11. Irreversibel avgang av produktivt areal (under utvikling)

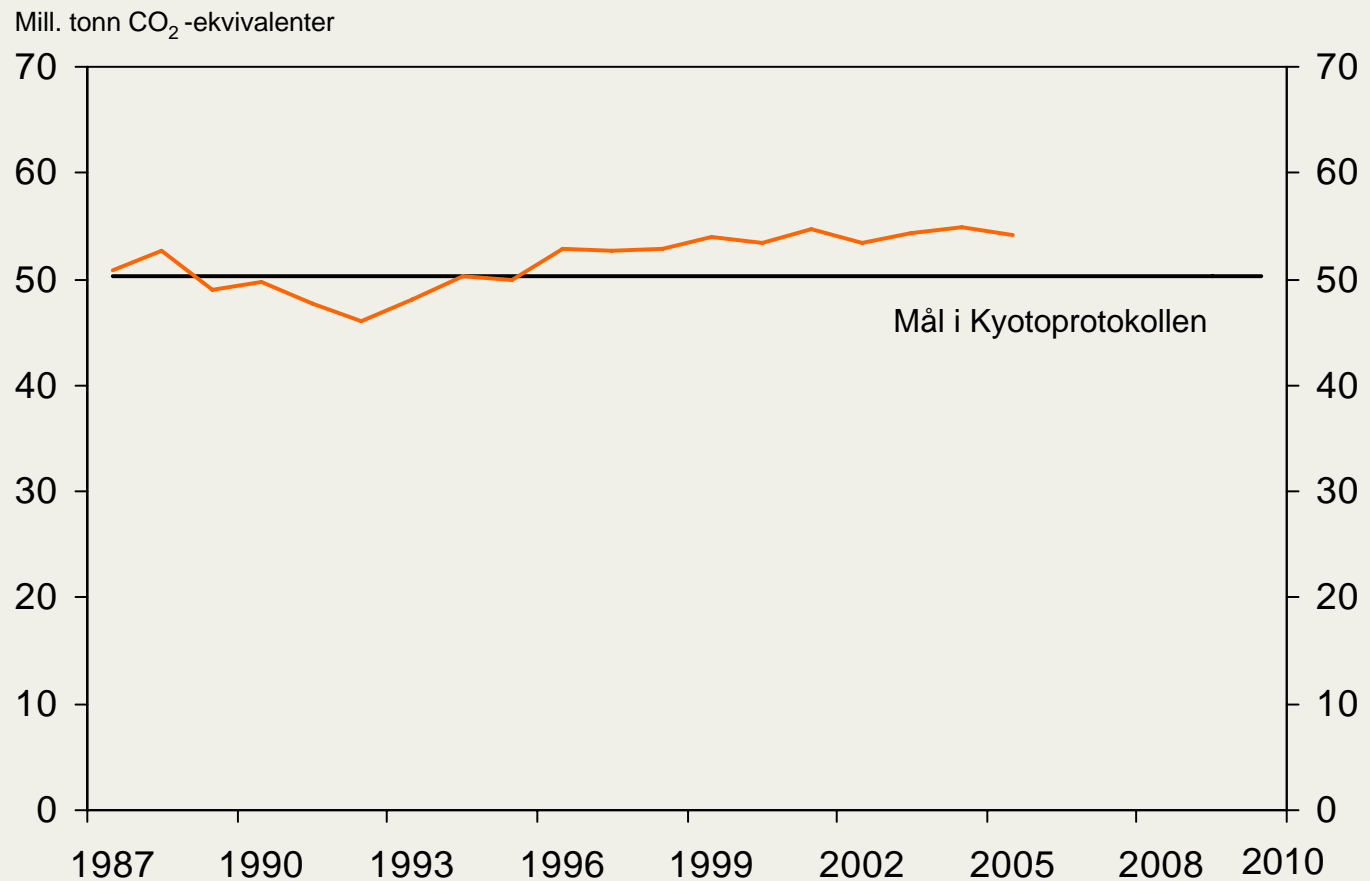
Helse- og miljøfarlige kjemikalier:

12. Bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier i husholdningene

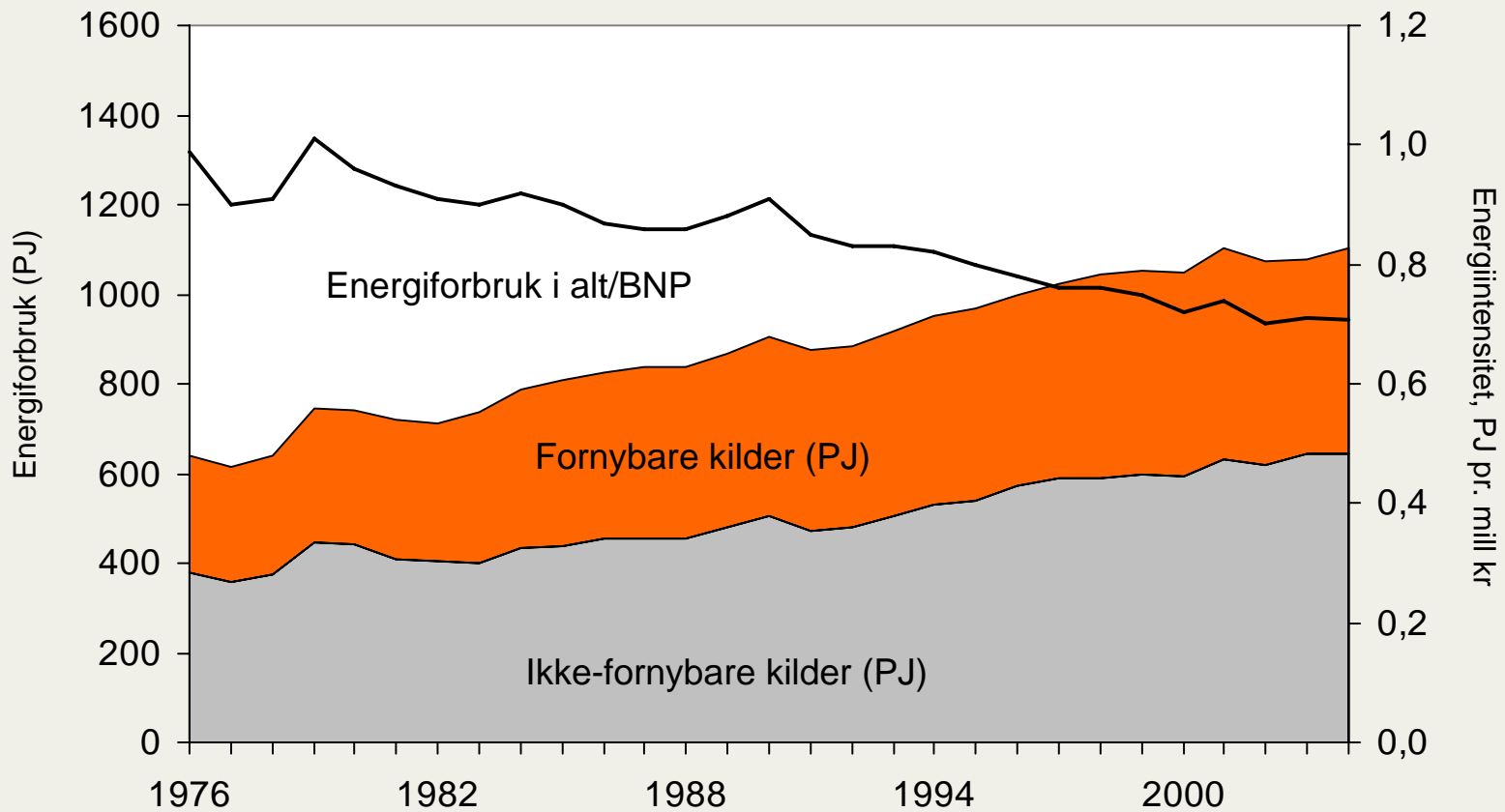
Bærekraftig økonomisk og sosial utvikling:

13. Netto nasjonalinntekt pr. innbygger fordelt på kilder
14. Petroleumskorrigert sparing
15. Generasjonsregnskapet: innstrammingsbehovet i offentlige finanser som andel av BNP
16. Befolkningen fordelt etter høyeste utdanning
17. Uførepensjonister og langtidsledige som andel av arbeidsstyrken
18. Forventet levealder ved fødselen.

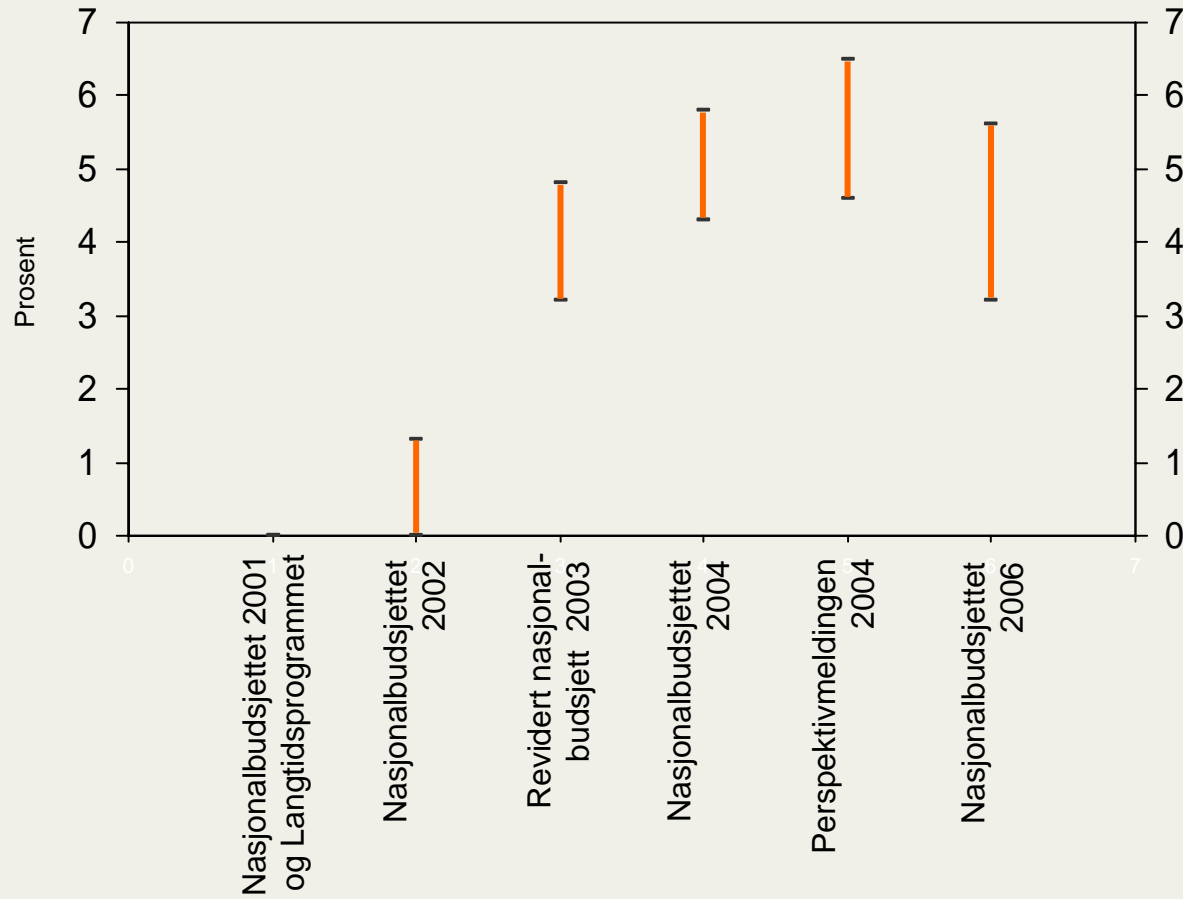
Norske utslipp av klimagasser

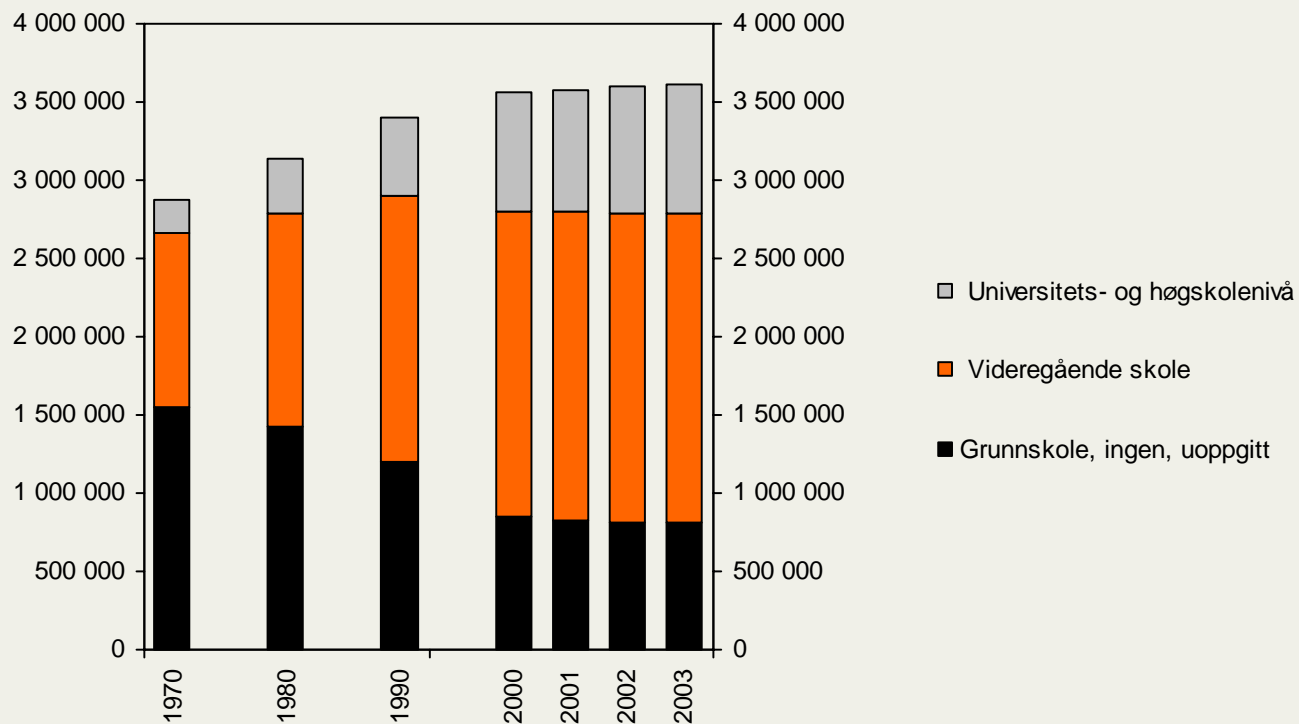
Samlet energibruk pr. enhet BNP

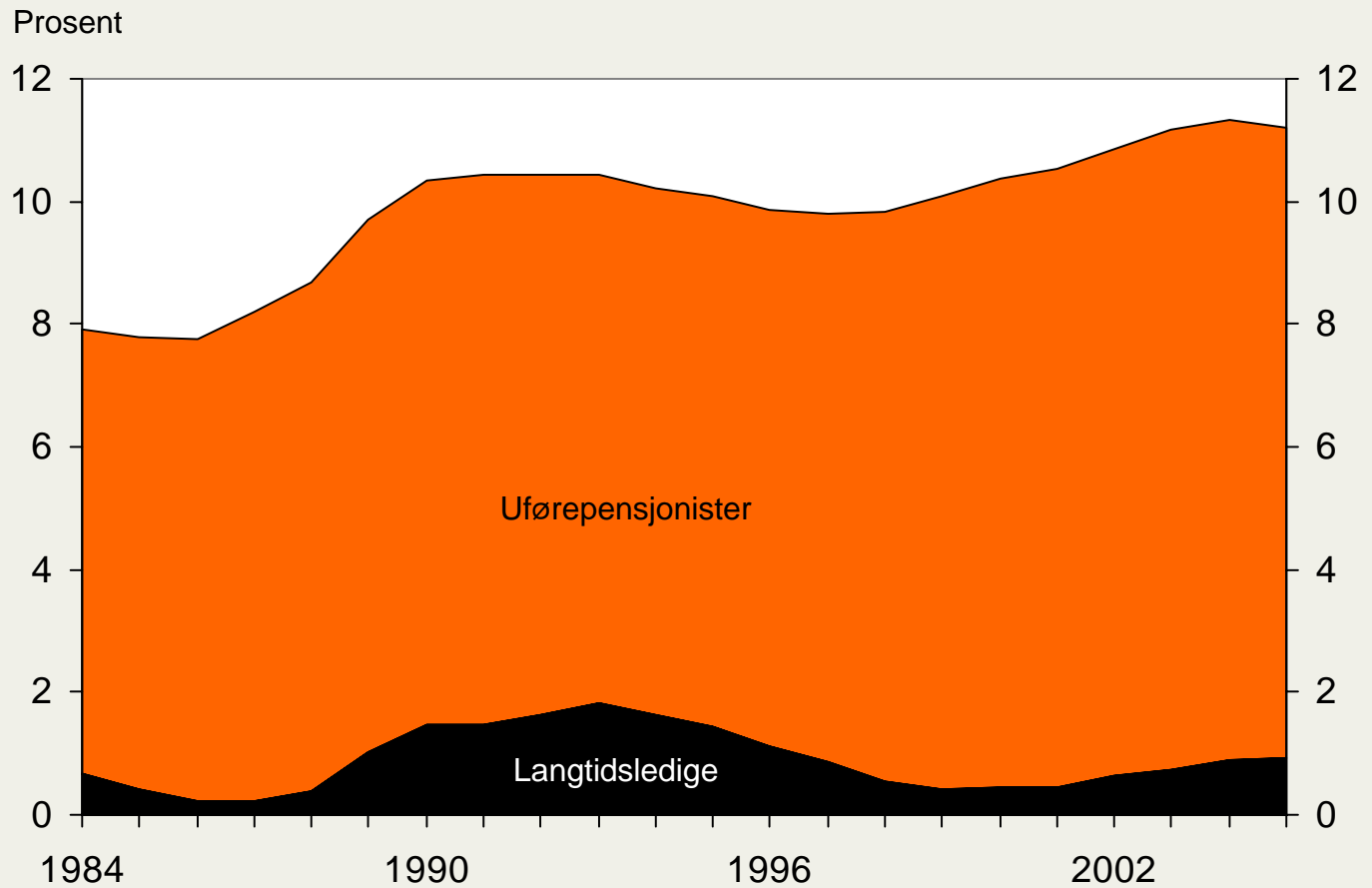
Generasjonsregnskap

Utdanningsnivå

Langtidsarbeidsledige og uførepensjonister

Et budsjett for bærekraftig utvikling

- **Internasjonal solidaritet:** Bistand foreslås økt med 2,2 mrd. kroner til 20,8 mrd. kroner. Dette er et historisk høyt nivå på 0,97 pst. av brutto nasjonalinntekt.
- **Energi:** Regjeringen foreslår 720 mill. kroner til CO₂-kjeder og CO₂-rensing til gasskraftverket på Kårstø. Kraftig økt satsing på fornybar energi. Det foreslås over 100 mill. kroner til kvotekjøp i forbindelse med Kyoto-avtalen.
- **Miljøavgifter:** NO_x-avgift på 15 kroner pr. tonn. CO₂-avgift på gass til oppvarming. CO₂-avgift erstatter slagvolum i beregning av engangsavgift. Bioetanol innblandet i bensin fritas for CO₂-avgift.
- **Samferdsel:** 50 pst økning satsing på nyinvesteringer i jernbane.
- **Miljøvern:** Styrking av Miljøverndepartementets budsjett til forvaltning av verneområder, vern av biologisk mangfold og kulturminner.
- **Politikk for høy sysselsetting** –bygd på den nordiske modellen og en konkurransedyktig økonomi. NAV-reformen gjennomføres.
- **Et bærekraftig pensjonssystem** – Regjeringen vil legge fram en stortingsmelding om reform av alderspensjonen i folketrygden.

Bærekraftig produksjon og forbruk

- Mål å redusere og bryte miljøbelastningen av økonomisk vekst
- Dette har vi gjort på flere områder nasjonalt
- Vi vet langt på vei hva som må gjøres for å løse store miljøproblemer
- For klima at en får en overgang til fornybar energi og en renere og mer effektiv bruk av fossile brensel,
- For biologisk mangfold en sikring og beskyttelse av økosystemer
- For miljøgifter en strengere regulering.
- Utfordringene er ikke først og fremst knyttet til at vi ikke vet nok.

Deltakelse avgjørende

- Myndighetenes virkemidler er ikke tilstrekkelig
- Miljøbevisste produsenter og forbrukere avgjørende for forbedringer i miljøet og for oppslutning om en ambisiøs miljøpolitikk.
- Bedrifters samfunnsansvar blir et stadig viktigere tema.

Læring for bærekraftig utvikling

- FNs utdanningstiår for bærekraftig utvikling (2005-2014)
- Miljø og bærekraftig utvikling må få en viktig plass i utdanningssystemet. Regjeringen styrker temaet i barnehage og skole.
- Regjeringen vil styrke miljøinformasjonen og gjøre miljømerker bedre kjent.
- Klimainformasjon er en viktig inngangsport.
- Frivillige organisasjoner har en sentral rolle å spille.